

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobců: a) J. O. S., b) B. O. S., c) Ch. O. S., zastoupena JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem U Klavírky 1351/8, Praha 5, d) S. O. S., zastoupena JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem U Klavírky 1351/8, Praha 5, e) S. O. S., f) N. R. K., proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň c) a d) proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 11. 2018, č. j. 75 A 26/2018 - 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyň c) a d) JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M., advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 10 520 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196425-20/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), o zajištění žalobce a) za účelem správního vyhoštění a podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovila dobu zajištění na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobce a), které nastalo dne 4. 10. 2018 v 23:30 hodin.

[2] Rozhodnutím ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196434-20/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců o zajištění žalobkyně c) za účelem správního vyhoštění a podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovila dobu zajištění na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobkyně c), které nastalo dne 4. 10. 2018 v 23:30 hodin.

[3] Rozhodnutím ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196428-20/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců o zajištění žalobkyně d) za účelem správního vyhoštění a podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovila dobu zajištění na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobkyně d), které nastalo dne 4. 10. 2018 v 23:30 hodin.

[4] Rozhodnutím ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196431-20/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců o zajištění žalobkyně e) za účelem správního vyhoštění a podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovila dobu zajištění na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobkyně e), které nastalo dne 4. 10. 2018 v 23:30 hodin.

II.

[5] Žalobci podali proti výše uvedeným rozhodnutím společnou žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem. Rozsudkem ze dne 21. 11. 2018, č. j. 75 A 26/2018 – 40, krajský soud zrušil rozhodnutí žalované ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196425-20/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, a č. j. KRPU-196431-20/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I). Ve vztahu k rozhodnutím žalované ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196434-20/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, a č. j. KRPU-196428-20/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, krajský soud žalobu zamítl (výrok II).

[6] V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že z rozhodnutí o zajištění žalobců a) a e) nevyplývají žádné úvahy o tom, že by byly hodnoceny podmínky realizace zajištění ve vztahu k nezletilým osobám, a to žalobcům b) a f), které jsou žalobci a) a e) jako rodinnými příslušníky doprovázeny. Z právní úpravy i judikatury Nejvyššího správního soudu je přitom zřejmé, že žalovaná se při zajištění musí zabývat i situací nezletilých cizinců, kteří jsou doprovázeni zajišťovanými cizinci. V obou rozhodnutích o zajištění je však pouze zmínka o souhlasu žalobců a) a e) s umístěním nezletilých do zařízení pro zajištění cizinců. Žalovaná tak zatížila svá rozhodnutí ve věci zajištění žalobců a) a e) nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Pro fakt, že žalovaná si nebyla vědoma specifčnosti postavení žalobců a) a e) při rozhodování o zajištění podle krajského soudu svědčí i to, že nesprávně ve svých rozhodnutích ve vztahu k době zajištění uváděla, že celková doba zajištění nesmí podle § 125 odst. 1 věty první zákona o pobytu cizinců překročit 180 dnů, ačkoliv tato celková doba je podle věty druhé § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců maximálně 90 dnů. Žalovaná se tak ve svých rozhodnutích o zajištění žalobců a) a e) dopustila i nezákonnosti podle § 78 odst. 1 s. ř. s. S ohledem na shora uvedené skutečnosti krajský soud proto výrokem I zrušil rozhodnutí žalované o zajištění žalobců a) a e) a současně rozhodl o vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

pokračování

[7] Podle krajského soudu jiná situace panuje ohledně zajištění žalobkyní c) a d), které žádnou nezletilou osobu nedoprovází a shora uvedené vady a nezákonnost se na jejich zajištění nevztahují. Krajský soud se tedy v rámci žalobních námitek zabýval tím, zda existuje reálná možnost správního vyhoštění žalobkyní c) a d). V daném případě byla žalovaná povinna zohlednit překážky vyhoštění zjevné prima facie, neboť v řízení o zajištění, ve kterém je rozhodnutí o zajištění prvním úkonem v řízení není na rozsáhlé dokazování prostor. Žalovaná ve svých rozhodnutích vycházela ze zprávy o bezpečnostní a politické situaci v Iráku Ministerstva vnitra, ze které mimo jiné vyplývá, že v prosinci roku 2017 se irácké vládě a kurdským jednotkám podařilo dobýt zbývající části území, včetně Mosulu, ovládaného Islámským státem a byla vyhlášena porážka Islámského státu. Podle této zprávy neprobíhá v Iráku válečný ani jiný ozbrojený konflikt, některé části Iráku jsou hodnoceny jako klidné a stabilní. Krajský soud dále poukázal na to, že žalobkyně c) a d) nedisponovaly žádnými cestovními doklady, vízy či povolením k pobytu nejen pro Českou republiku, ale ani pro Schengenský prostor. Žalobkyně cestovaly vědomě ilegálně do Německa přes Českou republiku s tím, že Německo je jejich cílovou zemí, v níž chtějí požádat o azyl. V jiné bezpečné zemi včetně České republiky o azyl nepožádaly. Z jejich jednání i vyjádření je zřejmé, že i nadále hodlají pokračovat v cestě do Německa. K České republice nemají vazby, ani dostatečné finanční prostředky, kterými by mohly zajistit svůj pobyt na území České republiky. Lze se tedy důvodně domnívat, že by žalobkyně po propuštění ze zajištění opět (nelegálně) směřovaly na území Německa, a případnému vyhoštění by se vyhýbaly a s českými orgány nespolečupracovaly. Ze správního spisu ani z vyjádření žalobkyní c) a d) nevyplývají žádné zjevné překážky, které by v okamžiku rozhodnutí o zajištění již vylučovaly realizovatelnost následného správního vyhoštění, které bude vedeno samostatně a bude v něm podrobněji zkoumána situace žalobkyní c) a d). S ohledem na shora uvedené skutečnosti krajský soud uzavřel, že žaloba proti rozhodnutí o zajištění žalobkyní c) a d) není důvodná, a proto ji podle výroku II zamítl.

III.

[8] Proti výroku II tohoto rozsudku podaly žalobkyně c) a d) [dále jen „stěžovatelky“] v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. a), b) a d) s. ř. s.

[9] Stěžovatelky namítaly, že vydáním napadeného rozsudku došlo k faktickému rozdělení rodiny zranitelných osob a následnému vystavení stěžovatelek psychickému strádání v zařízení vězeňského typu, což jejich zranitelné postavení ještě prohloubilo. V této souvislosti poukazovaly i na problematičnost samotného institutu zajišťování a „ubytování“ osob ve věku blízkém 18 let a osob nacházejících se ve zranitelném postavení. Stěžovatelky byly nadto paradoxně v důsledku napadeného rozsudku uvrženy do situace, která je činí více zranitelné a to ačkoliv mezi nimi a žalobkyní b), jež byla v důsledku vydání rozsudku krajského soudu propuštěna právě s ohledem na svůj věk, je pouze nepatrný věkový rozdíl (1, respektive 2 roky).

[10] Stěžovatelky dále nesouhlasily s úvahou krajského soudu, že nedoprovází nezletilou sestru a nezletilého synovce, zatímco starší bratr nezletilou sestru doprovází. Tento závěr je podle názoru stěžovatelek nesprávný a vychází ze způsobu, jakým byl spojen spis staršího bratra a nejmladší sestry. Stěžovatelky v tomto ohledu upozornily taktéž na skutečnost, že

věk 18 let není z hlediska lidskoprávních instrumentů vždy chápán a vykládán jako pevná hranice zletilosti (ve smyslu psychické), když zejména k mladým dospělým by se mělo přistupovat s ohledem na konkrétní okolnosti případu.

[11] Stěžovatelky dále poukazovaly na to, že v předmětném případě došlo vydáním rozhodnutí o zajištění a rozsudku krajského soudu k porušení jejich práva na ochranu rodinného a soukromého života zaručeného v článku 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Stěžovatelky neměly nikoho jiného než své sourozence, o které částečně pomáhaly pečovat, a s nimiž strávily celý svůj život. Dopad do rodinného života však nebyl ze strany žalované a krajského soudu vůbec zvážen. Krajský soud zjevně sourozence stěžovatelek nepovažoval za rodinu natolik, aby odůvodnil, zda zásah rozdělením je přiměřený sledovanému cíli.

[12] Stěžovatelky dále napadaly skutečnost, že žalovaná neaplikovala v rozhodnutí maximální délku zajištění podle § 125 odst. 1 věta druhá zákona o pobytu cizinců, neboť v případě všech osob se stěžovatelkami cestujících se jednalo o rodinu s nezletilými dětmi. V případě takové rodiny však doba zajištění nesmí přesáhnout 90 dnů. Vzhledem k tomu, že pojem „rodina“ není v zákoně o pobytu cizinců nikterak definován, je nutno ve specifických situacích, jakou situace stěžovatelek bez pochyby je, považovat za „rodinu“ i společenství několika sourozenců, z nichž někteří jsou nezletilí. Ti všichni by měli být společně považováni za rodinu. Stěžovatelky byly silně navázány na další členy rodiny, kteří jim poskytovali ochranu, pocit bezpečí a žili s nimi celý život. V důsledku vydání rozsudku však došlo k naprostému zpřetrhání rodinných vazeb a stěžovatelky byly uvrženy do situace, která je vystavila psychickému strádání.

[13] Stěžovatelky dále namítaly, že krajský soud pochybil při hodnocení jejich zranitelného postavení. Zranitelnost stěžovatelek přitom vychází z jejich věku, pohlaví, potenciálního zdravotního postižení stěžovatelky a) a příslušnosti k náboženské skupině Jezídů, která byla v minulosti vystavena pronásledování ze strany tzv. Islámského státu. Zcela v rozporu s těmito zásadními zjištěními však krajský soud dospěl k závěru, že skutečnost, že se v případě stěžovatelek jedná o Jezídky, je ve vztahu k jejich zajištění irelevantní.

[14] Podle stěžovatelek krajský soud rovněž řádně nezohlednil překážky vycestování ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, kdy došlo víceméně automaticky k závěru o reálnosti návratu stěžovatelek do země původu. Krajský soud nezohlednil skutečnost, že se žalovaná uvedenými obavami stěžovatelek nijak blíže nezabývala a nesnažila se od stěžovatelek zjistit další informace, které by mohly podat reálný náhled na možnost vycestování do země původu. Krajský soud tedy zásadně pochybil v otázce hodnocení námitek proti rozhodnutí o zajištění spočívajících v odkazech na faktickou nemožnost realizovat správní vyhoštění, protože institut zajištění za účelem správního vyhoštění pozbývá v jejich případě svého účelu. Podle stěžovatelek existují totiž obavy, že pokud by byly vráceny do Iráku, hrozilo by jim s ohledem na tamní bezpečnostní situaci skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

[15] Na základě výše uvedeného proto stěžovatelky navrhly, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

pokračování

IV.

[16] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Jelikož stěžovatelky napadají rozsudek krajského soudu také pro jeho nepřezkoumatelnost, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve touto stížní námitkou, protože by bylo předčasné, aby se zabýval právním posouzením věci samé, pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

[19] Jak vyplývá z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Meritorní přezkum rozsudku je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že stěžovatelky se závěry krajského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost. V této souvislosti je třeba ještě dodat, že povinnost soudu posoudit všechny žalobní námitky neznamená, že byl krajský soud povinen reagovat na každou dílčí argumentaci uplatněnou žalobci a tu obsáhle vyvrátit; jeho úkolem bylo uchopit obsah a smysl žalobní argumentace a vypořádat se s ní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130). V tomto ohledu napadený rozsudek krajského soudu plně ob stojí.

[20] Hlavní kasační námitkou stěžovatelek je přesvědčení, že v jejich případě nemohl být naplněn účel zajištění, tedy jejich vrácení do Iráku. V této zemi jim prý nadále hrozí nebezpečí vážné újmy, proto mezinárodní závazky České republiky vyhoštění do této země neumožňují.

[21] Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že správní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124 zákona o pobytu cizinců možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění,

vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu (viz závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS).

[22] Právě uvedené plyne z toho, že zajištění cizince není žádnou sankcí, ale opatřením zaručujícím realizaci vyhoštění. Je-li pravděpodobné, že vyhoštění nebude možné uskutečnit, ztrácí omezení svobody svůj smysl a cizinec má právo na okamžité propuštění.

[23] Smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území České republiky. Smyslem je pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území České republiky (viz cit. usnesení rozšířeného senátu č. j. 7 As 79/2010 - 150, bod 25). Rovněž s ohledem na čas, který má žalovaná k vydání rozhodnutí, proto nelze klást na finalitu a zevrubnost zjištění žalované přehnané nároky.

[24] Stěžovatelky v průběhu správního řízení do protokolu o podání vysvětlení ze dne 6. 10. 2018 uvedly, že v Iráku mají rodiče, kteří žijí v uprchlickém táboře. Zemi původu opustily spolu s bratrem, dvěma sestrami a synovcem. Důvodem byly obavy z tzv. Islámského státu. Jejich cílovou zemí bylo a stále je Německo, kde hodlají požádat o mezinárodní ochranu. Z Iráku vycestovaly letecky do Turecka. Pěšky za pomoci převaděčů nelegálně překročily nejprve řecké a poté i bulharské hranice. Následně se pomocí dalších převaděčů pokusily dostat z Bulharska do Německa. V průběhu cesty osobními vozidly je však na území České republiky zadržela policie. Na území České republiky nemají žádné rodinné, ekonomické, kulturní či společenské vazby. Nedisponují finančními prostředky k pobytu na území České republiky a následnému vycestování. Nevlastní zde žádnou nemovitost či movitý majetek větší hodnoty. Do domovského státu nechtějí vycestovat, neboť mají obavy z Islámského státu.

[25] Žalovaná se věnovala pravděpodobnosti vyhoštění obou stěžovatelek zejména s ohledem na situaci v Iráku na str. 8 rozhodnutí o zajištění. V této souvislosti poukázala na to, že Irák je členem Organizace spojených národů a přistoupil k základním úmluvám v oblasti lidských práv a základních svobod. Dále vysvětlila zlepšení bezpečnostní situace v Iráku v průběhu roku 2018 a zdůraznila porážku tzv. Islámského státu iráckými ozbrojenými silami. Právě tzv. Islámského státu se přitom stěžovatelky obávaly nejvíce. Žalovaná rovněž zdůraznila, že v Iráku zůstala matka a otec stěžovatelek, což dále ukazuje na šanci na úspěšnou realizaci návratu.

[26] Nejvyšší správní soud nebude hodnotit důkazní prostředky, kterými stěžovatelky v řízení před zdejším soudem nově argumentují (vesměs odkazem na internetové stránky ohledně přetrvávající komplikované bezpečnostní situace v Iráku). Nelze samozřejmě zpochybnit, že situace v Iráku byla i v druhé polovině roku 2018 vážná. Nijak nezpochybněnou vojenskou porážkou teroristické organizace „Islámský stát“, která ztratila

pokračování

kontrolu nad jakýmkoliv iráckým územím, však v zásadě odpadl základní argument proti vyhoštění obou stěžovatelek. Předběžnou domněnku o reálné možnosti realizovat návrat stěžovatelek do Iráku tedy žalovaná odůvodnila zcela dostatečně. Zda je vyhoštění skutečně právně možné, je úkolem pro další rozhodování žalované.

[27] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že předběžný závěr žalované o možnosti realizace správního vyhoštění stěžovatelek byl následně potvrzen jednak závaznými stanovisky Ministerstva vnitra ze dne 10. 10. 2018, č. j. KRPU-196434/ČJ-2018-040022-SV-ZZ a č. j. KRPU-196428/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, a jednak i samotnými rozhodnutími žalované o správním vyhoštění ze dne 3. 11. 2018, č. j. KRPU-196434-42/ČJ-2018-040022-SV-ZZ a č. j. KRPU-196428-42/ČJ-2018-040022-SV-ZZ. Stejně tak krajský soud v dané věci předběžně posuzoval realizovatelnost správního vyhoštění stěžovatelek, resp. zda nemůže být porušena zásada non-refoulement ve vztahu k zemi původu stěžovatelek, přičemž dospěl ke stejnému závěru jako žalovaná, že zde nejsou zjevné překážky pro realizaci správního vyhoštění.

[28] Podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze v této věci aplikovat závěry vyplývající např. z rozsudků zdejšího soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 236/2015 - 34, ze dne 20. 1. 2016, č. j. 1 Azs 275/2015 - 27, nebo ze dne 25. 2. 2016, č. j. 5 Azs 7/2016 - 22, podle kterých se správní orgán musí vypořádat s možnými překážkami realizace vyhoštění (vycestování) cizince podle § 179 odst. 1 a 2 písm. a), b) a c) zákona o pobytu cizinců podrobně a konkrétně. Je tomu tak proto, že stěžovatelé v uvedených věcech výslovně namítali překážky bránící jejich vyhoštění či zde byly objektivně známé skutečnosti nasvědčující existenci překážek pro vyhoštění. Naopak v nyní posuzované věci stěžovatelky nenamítaly, že by zde byly konkrétní překážky pro realizovatelnost správního vyhoštění (vycestování), resp. neuvedly ani žádné relevantní informace, ze kterých by mohl správní orgán dospět k závěru, že je nelze vyhostit do země původu (stěžovatelkami uváděná obecná tvrzení o strachu z Islámského státu nelze bez dalšího považovat za překážku vyhoštění). Rovněž správnímu orgánu ani krajskému soudu nebyly známy žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možné dovodit existenci překážek. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že žalovanou shromážděné aktuální informace o bezpečnostní situaci v Iráku (při absenci konkrétních tvrzení nebo informací obecně známých, které by naznačovaly, že stěžovatelkám hrozí v zemi původu skutečné nebezpečí vážné újmy) představují v nyní posuzované věci dostatečný podklad pro předběžné posouzení realizovatelnosti vyhoštění stěžovatelek, a proto jsou závěry žalované i krajského soudu správné. Nejvyšší správní soud proto nepřisvědčil námitce stěžovatelek, že se žalovaná touto otázkou zabývala nedostatečně. Z uvedených důvodů nepochybil ani krajský soud, pokud dospěl k závěru, že příslušnost stěžovatelek k etnicko-náboženské komunitě Jezídů, nemá v tomto konkrétním případě vliv na rozhodnutí o zajištění.

[29] Pokud jde o namítanou délku zajištění, která činila v případě stěžovatelek 90 dní, lze poukázat na skutečnost, že podle § 125 odst. 1 věty první zákona o pobytu cizinců nesmí doba zajištění překročit 180 dnů. Toto pravidlo žalovaná dodržela a srozumitelně vysvětlila, proč bylo třeba volit právě tuto lhůtu (popisem jednotlivých úkonů, které bude třeba v souvislosti s návratem stěžovatelek do jejich země učinit). Kratší lhůta stanovená ve větě druhé téhož ustanovení na stěžovatelky nedopadá, neboť se vztahuje pouze na případy cizinců mladších 18 let nebo rodin s nezletilými dětmi.

[30] Nejvyšší správní soud si je vědom, že obě stěžovatelky jsou podle svého tvrzení Jezídky. Tedy mají být členy komunity, která v posledních letech obzvláště trpěla brutalitou režimu tzv. Islámského státu. Nutno však upozornit, že stěžovatelky v tomto směru v průběhu správního řízení nic dalšího netvrdily, neupozornily ani, že by ony samy či jejich blízcí byli postiženi zločiny tzv. Islámského státu. Stěžovatelky rovněž nepožádaly o mezinárodní ochranu, čímž zřetelně naznačily, že jejich cesta do Evropy není spojena s osobní tragédií a legitimní snahou o získání azylu, ale spíše je motivována ekonomickými důvody. Žalovaná nevěděla o žádných psychických problémech stěžovatelek ani o ničem jiném, pro co by delší zajištění mohlo mít na stěžovatelky závažnější negativní dopady. Proto stanovila dobu zajištění na 90 dnů.

[31] K námitkám stěžovatelek týkajícím se umístění v zařízení vězeňského typu a porušení práva na ochranu rodinného života, Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaná mimo jakoukoli pochybnost zohlednila při umístění žalobců do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová i skutečnost, že žalobci b) a f) byli nezletilí, brala v potaz jejich nejlepší zájem spočívající v tom, aby zůstali se svými příbuznými a neopomněla se vyjádřit ani k otázce způsobilosti tohoto zařízení pro pobyt dětí. Žalobci nebyli od sebe podle svého přání odděleni, žalovaná jim umožnila pobývat společně v zařízení určeném pro rodiny s dětmi a nezletilé cizince bez doprovodu, tj. v zařízení vyšší kvality oproti běžným zařízením pro zajištění cizinců. Rozhodnutím tak zachovala rodinné vztahy umístěním žalobců do téhož zařízení.

[32] V této souvislosti je třeba dále uvést, že vydáním napadeného rozsudku došlo skutečně k faktickému oddělení stěžovatelek od žalobců a), b), e) a f), vůči nimž bylo žalobou napadené rozhodnutí o zajištění zrušeno. Krajský soud vycházel z toho, že stěžovatelky jsou zletilé a že nezastupují a ani nedoprovází žádnou nezletilou osobu. Uvedená úvaha krajského soudu vychází z tvrzení žalobce a) o tom, že než odcestoval z Iráku, tak mu rodiče jako jedinému zletilému mužskému potomkovi svěřili do péče nezletilou sestru - žalobkyni b), které bylo v době zajištění sedmnáct let. Rovněž žalovaná vycházela z tohoto tvrzení, které má oporu v tradicích příslušné etnicko-náboženské komunity, a přestože zákon o pobytu cizinců připouští zajistit osobu starší patnácti let i samostatně, v nyní posuzovaném případě rozhodla o žalobcích a) a b) současně jedním rozhodnutím. Dále je nesporné, že žalobkyně e) je matkou nezletilého žalobce f), tedy je jeho zákonnou zástupkyní. Stěžovatelky jsou v sourozeneckém vztahu k žalobcům a), b) a e). Žalobce f) je pak jejich synovec. Z judikatury Nejvyššího správního soudu přitom vyplývá, že sourozenecký vztah nelze považovat za natolik intenzivní, aby jej bylo možno považovat za rodinný (viz např. rozsudek ze dne 16. 4. 2010, č. j. 5 As 6/2010 – 63, publ. pod č. 2094/2010 Sb. NSS). Vzhledem k výše uvedenému ob stojí názor krajského soudu, který nepovažoval příbuzenství stěžovatelek s nezletilými žalobci b) a e) za relevantní při rozhodování o jejich samostatném zajištění. Byť se rozhodnutí krajského soudu může v tomto ohledu jevit vůči stěžovatelkám jako tvrdé, nelze v této skutečnosti spatřovat jeho nezákonnost.

[33] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

pokračování

[34] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelky nebyly v řízení o kasační stížnosti úspěšné, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[35] Ustanovenému zástupci stěžovatelek Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby - převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] v celkové výši 9 920 Kč (§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 ve spojení s § 12 odst. 4 advokátního tarifu), k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna ustanoveného zástupce činí částku ve výši 10 520 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. prosince 2019

Mgr. David Hipšr
předseda senátu